

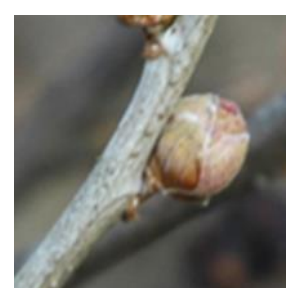
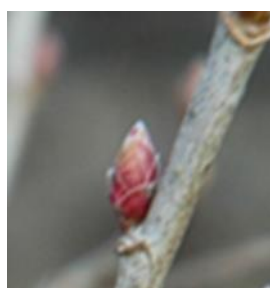
Metodyka pobierania prób z plantacji matecznych na obecność wielkopąkowca porzeczkowego – (*Cecidophyopsis ribis*) na porzeczce czarnej

Wielkopąkowiec porzeczkowy (*Cecidophyopsis ribis* Westw.) - jest to mikroskopijny roztocz, robakowatego kształtu długości 0,15-0,2 mm (**Fot.1**). Jajo jest szklisto białe o średnicy około 0,05 mm. Zimują samice, w pąkach pędów. Wczesną wiosną przy średniej dobowej temperaturze przekraczającej 5 °C składają tam jaja, skutkiem czego populacja szkodnika wewnątrz pąków rośnie i osiąga swoje maksimum, najczęściej w końcu marca (**Fot.2**). Gdy średnia dzienna temperatura przekroczy 12 °C następuje migracja szkodnika, która może trwać nawet 2 miesiące. W tym czasie szpeciele wnikają do nowych pąków i tam następuje żerowanie i rozwój kolejnych pokoleń szkodnika. Zasiedlone przez wielkopąkowca porzeczkowego pąki są nabrzmięte, kilkakrotnie większe od zdrowych. Najłatwiej można je rozróżnić wczesną wiosną, przed rozpoczęciem wegetacji roślin. Wiosną pąki te nie rozwijają się a następnie zasychają. Wielkopąkowiec porzeczkowy jest wektorem wirusa powodującego rewersję porzeczki czarnej.

Fot. G. Soika

Fot. 1. Wielkopąkowiec porzeczkowy - dorosła samica;

Fot. M. Sekrecka

Pąk zdrowy

Pąk zasiedlony

Fot. 2. Nabrzmięte pąki zasiedlone przez wielkopąkowca porzeczkowego

1. Termin pobierania próbek

- Lustracja i pobieranie próbek na obecność wielkopąkowca porzeczkowego powinno być wykonane w marcu lub kwietniu w okresie bezlistnym - przed migracją szkodnika.

2. Sposób pobierania próbek

- Przejrzeć wszystkie rośliny w poszukiwaniu nienaturalnie nabrzmiętych pąków.
- Usunąć całe rośliny na których wystąpiły objawy zasiedlenia pąków przez wielkopąkowca porzeczkowego.
- Usunąć dwie sąsiednie rośliny w rzędzie.
- W przypadku wątpliwości, zaznaczyć podejrzane rośliny i pobrać pąki do analizy laboratoryjnej.
- Próbkę z pąkami należy przekazać do laboratorium celem potwierdzenia lub zaprzeczenia występowania szpecieła.
- Próbkę powinna pochodzić z jednej rośliny, oznakowanej w sposób pozwalający na identyfikację krzewu z którego została pobrana.

- Próbkę z pąkami z określonej rośliny należy umieścić w osobnej torbie foliowej i szczelnie zamknąć, aby zabezpieczyć materiał roślinny przed wyschnięciem.
- Na czas transportu, próby należy zabezpieczyć przed nagrzewaniem przez zacielenie. W przypadku temperatur przekraczających 25°C, zaleca się umieszczenie prób w tzw. lodówce turystycznej, pojemniku styropianowym z wkładem chłodzącym.

3. Warunki przechowywania próbek

- Próbki należy przechowywać w lodówce lub w innym chłodnym, zacienionym miejscu o temperaturze poniżej 4-10°C, do momentu dostarczenia ich do laboratorium, jednak nie dłużej niż 2-3 dni od momentu pobrania z matecznika.

4. Karta informacyjna

Do każdej próbki dołączyć należy **kartę informacyjną** z danymi (Tabela 1)

- Kartę informacyjną należy umieścić w oddzielnej torebce, aby nie zamokła i włożyć ją do torby z pobraną próbką.
- Pobrane próbki przekazać do badań laboratoryjnych załączając także „Zlecenie na wykonanie badań laboratoryjnych”.
- Formularz zlecenia można pobrać ze strony internetowej właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektoratu ochrony roślin i nasiennictwa (www.piorin.gov.pl).

Tabela 1. Karta informacyjna do pobranej próbki.

Data pobrania próbki (dd mm rrrr)	
Dane producenta: <ul style="list-style-type: none"> • imię i nazwisko • adres kontaktowy • telefon • e-mail 	
Adres plantacji	
Oznaczenie pola/kwatery z mapką (podanie współrzędnych GPS dla poszczególnych pól).	
Rodzaj uprawy/gatunek	
Inne informacje	

Opracowanie: dr Wojciech Warabieda, e-mail: Wojciech.warabieda@inhort.pl